

L N B

LNB PRESES APSKATS
16-10-2020

Sagatavoja:
INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMU UN SBA NODAĻA
UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS CENTRS

Borisa Bērziņa mantojuma lappuses

"Grāmata tevi uzvedina uz visu ko. Tu nevari to paredzēt. Viņa tev rāda jaunas idejas, tu uzķeris uz kaut ko. (...) Kas man iešaujas prātā – es blakus piezīmēju. (...) Jo ļoti bieži tie zīmējumi nāvēgi palīdz, ierosina uzgleznot gleznu. (...) Bet tas viss ir tik neparedzams, tā ir tik intīma lieta, to nevar prognozēt," reiz teicis latviešu glezniecības meistars Boriss Bērziņš (1930–2002).

No rītdienas Latvijas Nacionālās bibliotēkas 4. stāva galerijā līdz 31. janvārim būs apskatāma izstāde "Boriss Bērziņš. Laspuses", kas veltīta latviešu mākslas klasiķa 90. jubilejai un iepazīstinās ar neparastiem artefaktiem no viņa apjomīgā mantojuma Latvijas Nacionālā mākslas muzeja (LNMM) krājumā.

Parādīti mākslinieka zīmējumi un skices grāmatās, žurnālos, uz reprodukcijām, skrejlapām, aploksnēm. Šie darbi, kas bieži ir bez nosaukuma un datējuma, atspoguļo gleznotāja radošā procesa izpausmes, kas līdz šim izstādes

PUBLICITĀTES FOTO

Latvijas Nacionālās bibliotēkas 4. stāva galerijā no rītdienas būs apskatāma izstāde "Boriss Bērziņš. Laspuses", kas veltīta mākslinieka Borisa Bērziņa 90. jubilejai.

redzētas reti. Tie ir atjautīgi un spontāni zīmējumi, viegli ieskicejumi un tekstu pieraksti, kas ataino dzīves pētišanā uzvertās smalkās un reizēm arī ironiski ietonētās niansas.

Gleznotājs, grafiķis, zīmētājs un pedagogs Boriss Bērziņš dzimis 1930. gada 7. oktobrī Rīgā. No 1947. līdz 1952. ga-

dam mācījies Rīgas Jaņa Rozentāla mākslas vidusskolā, no 1952. līdz 1959. gadam – Latvijas Valsts mākslas akadēmijā, ko beidzis ar diplomdarbu "Plostnieki" Eduarda Kalniņa vadībā. Izstādes piedalījies kopš 1955. gada. Pēc Eduarda Kalniņa nāves 1988. gadā pārņēmis un vadījis PSRS Mākslas

akadēmijas Glezniecības radošo darbinicu Rīgā. 1995. gadā viņam piešķirts Triju Zvaigžņu ordenis. Ar 2002. gada 1. februāra testamentu visus savus darbus B. Bērziņš novēlēja Latvijas Nacionālajam mākslas muzejam. Miris 2002. gada 11. februārī. Apbedīts Rīgā, Pirmajos Meža kapos.

Avots: Kultūrziņas

Datums: 07-10-2020

Borisam Bērziņam 90

No 8. oktobra Latvijas Nacionālās bibliotēkas 4. stāva galerijā būs skatāma izstāde *Boriss Bērziņš. Laspuses*. Tā veltīta mākslinieka Borisa Bērziņa

(1930–2002) 90. jubilejai un iepazīstinās ar mazāk zināmajām lappusēm no viņa apjomīgā mantojuma, kas ir Latvijas Nacionālā mākslas muzeja krājumā. Šeit parādīti mākslinieka zīmējumi un skices grāmatās, žurnālos, uz reprodukcijām, skrejlapām, aploksnēm un citiem ikdienišķas informācijas un tekstu nesējiem. Izstāde apskatāma bibliotēkas darba laikā. Ieeja – bez maksas.

Avots: Ievas Padomu Avīze

Datums: 07-10-2020

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Līdz pat gada beigām 4. stāva ātrijs galerijā izvērsta Konrāda Ubāna mākslas lasītavas izstāde *Līniju arhīvs. Zīmējums un akvarelis Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājumā*. Tā reprezentē vācu mākslas zinātnieka un kolekcionāra Pētera Bergera dāvinājumu bibliotēkai, izceļot meistariņus ārvalstu 15.–20. gs. māksliniekus – parādot zīmējumus un akvarelējumus cauri laikmetiem un gadsimtu stilistiskajām pārmaiņām. Izstāde turpina lasītavas sāktu ciklu, veltītu dažādajām grafikas tehnikām, taču šoreiz šķietami klasiskā forma atdzīvīnāta ar mākslinieces Maijas Kurševas aso izdomu un laikmetīgajiem paņēmieniem, tā izstādi padarot starpdisciplināru, dodot iespēju skatītājam šoreiz uz grafikas vēsturiskajām tehnikām paraudzīties no citādāka rakursa.

Avots: Kurzemnieks

Datums: 09-10-2020

Avots: Privātā Dzīve

Datums: 12-10-2020

KINO ARHITEKTIEM

No 15. līdz 25. oktobrim Rīgas Starptautiskais kino festivāls (*RIGA IFF*) ar plašu filmu programmu un publiskiem pasākumiem aicina apzināt nezināmo – gan pārmaiņas, kas skar ikvienu pašlaik, gan atskatoties vēsturē.

RIGA IFF sadaļas *Architect's Cut*, kas risināsies Latvijas Nacionālās bibliotēkas Ziedoņa zālē, vieskurators šogad ir pilsētplānotājs Viesturs Celmiņš.

Arhitektūru un pilsētplānošanu sauc par *lēmām* profesijām: darba augļi redzami tikai pēc gadiem, un to lietderīgums – vēl vēlāk. Taču 2020. gads ieviesīs gluži cita mēroga korekcijas. *Kārtējās dienaskārtības* jaunais mērogs tad arī ir vadmotīvs šī gada *Architect's Cut*, kurā iekļauti trīs kinodarbi. Filma *Pēdējie un pirmie cilvēki* (seanss 18. oktobrī pulksten 19) ir poētiska un savilņojoša skaņas un monumentu saruna Tildas Svintones meditācijā par iespējamo cilvēces izskaņu. Kādi varētu būt atvadu vārdi planētai Zeme, un kā domāt par mūsu civilizācijas veikumu? Kinolente *Pilsētu sapņotājas* (seanss 19. oktobrī pulksten 19) skatītāju ieved nesējā pagātnē, kur vēsturiskā mantojuma saglabāšana un aktivisms vēl nebija modes lieta un būtiskāk bez patosa ieskicē dzimumu līdztiesības jautājumus arhitektūras varas musturi. Savukārt filma *Tas nav klusums* (seansi 18. un 19. oktobrī bez maksas tiešsaistē ikvienam abu klātienē seansu apmeklētājam) ir stāsts par vietu, kur pamestība, vienatne un vientulība ieguvušas jaunas, mazāk stigmatizētas aprises. Festivāla programmu un biļetes meklē mājaslapā Rigaiff.lv.

Avots: Deko

Darums oktobris-2020

Bērnu literatūras svētki Dikļos

Piektdien, 9. oktobrī, no plkst. 10 Dikļu kultūras centrā norisināsies bērnu literatūras svētki, kuru ietvaros noskaidros jauno literatūras talantu konkursa «Bērnu literatūras maģija 2020» uzvarētājus.

«Šogad konkursā, kura moto ir diklēnieša, rakstnieka un dzejnieka Vika dzejas rindas «Kad mērs ir pilns, prot daba rādīt zobus», saņemti 30 darbi, ko iesūtījuši bērni un jaunieši no Vecpiebalgas vidusskolas, Talsu

Valsts ģimnāzijas, Rencēnu pamatskolas, Trikātas pamatskolas, Valmieras sākumskolas un Valmieras Pārgaujas sākumskolas.

Noslēguma pasākumā, kurā piedalīties aicināts ikviens bērns vai jauniešs, kuram ir interese par latviešu literatūru, prozas un dzejas rakstīšanu, būs iespēja tikties un radoši darboties kopā ar mākslinieci, bērnu grāmatu ilustratoru Agiju Staku, rakstnieci Noru Ikstenu un kultūrziņotāji, Rakstniecības un mūzikas muzeja komunikācijas Izglītības un satura

projektu nodaļas vadītāju Liegu Piešīņu.

Pasākumu noslēgumā norisināsies konkursa uzvarētāju apbalvošana, kurā piedalīsies redaktore, tulkotāja un žūrijas locekle Antra Lezdiņa, kā arī būs iespēja noskatīties Valmieras drāmas teātra izrādi bērniem «Slinkums».

Jauno literatūras talantu konkursu organizē Kocēnu novada dome un Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centrs.

«Konkurss tiek rīkots jau kopš 2007. gada, un tā mērķis ir piesaistīt skolēnu interesi literārajai daiļradei, popularizējot latviešu bērnu literatūru, rosināt skolēnos iztēli un prasmi paust savas domas par sabiedrībā notiekošiem procesiem, kā arī veicināt bērnu un jauniešu izpratni par literatūras un mākslas žanru dažādību, liekot apzināties katra individualitāti un unikalitāti kā vērtību.» skaidro Kocēnu novada domes pārstāve Elīna Upīte.

Avots: Liesma

Datums: 08-10-2020

Aicina pateikties labvēļiem

Jau sesto gadu tiesībsargs kopā ar apvienību "Apeironi" un Latvijas Nacionālo bibliotēku aicina pieteikt cilvēkus un nevalstiskās organizācijas

konkursam "Gada balva cilvēku ar invaliditāti atbalstam", kura mērķis ir apbalvot un izcelt tos cilvēkus, kas ikdienā iesaistās un pastāv par cilvēku ar invaliditāti tiesībām dzīvot pilnvērtīgu dzīvi.

Konkurss ir kļuvis par neatņemamu Tiesībsarga biroja un sadarbības partneru ikgadēju tradīciju, un tiek rīkots ar mērķi novērtēt un atbalstīt cilvēku ar invaliditāti intereses pārstāvošo nevalstisko organizāciju, kā arī individuālu darbību. Tādejādi gan sekmējot labās prakses attīstību cilvēku ar invaliditāti tiesību aizsardzībā, gan arī veicinot sabiedrības izpratni un iesaisti cilvēku ar invaliditāti situācijas uzlabošanā.

Šogad konkursā ir izvirzītas sešas nominācijas: "Uzdriktēšanās", "Nodarbinātības veicinātājs", "Sociālo tīklu balss", "Izglītotājs", "Bērnu atbalsts" un "Pakalpojumu nodrošinātājs".

Šogad īpaši aicināts izcelt aktivitātes, kas palīdzējušas cilvēkiem ar invaliditāti Covid-19 laikā.

Visās nominācijās ir iespējams pieteikt nominantus divās kategorijās: gan kā nevalstiskās organizācijas (biedrības, nodibinājumus), gan kā individuālu sniegumu (individuāla persona, uzņēmums, sociālais uzņēmējs, domubiedru grupa), kuri pēdējā gada laikā veltījuši savu enerģiju tieši cilvēku ar invaliditāti labā. Nominantus var pieteikt ikviens iedzīvotājs, institūcija, pašvaldība, uzņēmums vai organizācija.

Visus līdz 2020. gada 5. oktobrim iesūtītos pieteikumus vērtēs neatkarīga žūrija. Gada balvas saņēmēji publiski tiks paziņoti un apbalvoti 2020. gada 3. decembrī svinīgajā ceremonijā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, pēc tam informācija būs pieejama arī Tiesībsarga biroja mājaslapā.

Aicinām ikvienu stāstīt par labajiem darbiem, nosūtot pieteikumus e-pastā: gadabalva@tiesibsargs.lv.

Avots: Skrīveru Vārds

Datums: oktobris-2020

Bibliotēka joprojām būs digitālo prasmju klase

IEVA VILMANE

Paliks vai izplēnēs?

Pasaulē sācies jauns bibliotēku attīstības vilnis. Kurā virzienā tas nesis?

Vācijas Mediju un komunikācijas politikas institūta viens no direktoriem Leonards Novijs ir domājis par laikmetīgu bibliotēku. Viņš atgādina, ka agrākos laikos grāmatas bija vērti uz pasauli. Tam, kurš gribēja tikt tiem cauri, vajadzēja iestādi, kurā kolekcionēja zināšanas un ikvienam ļāva tām piekļūt. Mūsdienās zināšanas ir klikšķa attālumā, tāpēc L. Novijam bija interesanti apdomāt, vai bibliotēkām maz ir nākotne. Sarežģītu atbildi sniedza gan tie, kas paredz bibliotēkas norietu, gan tie, kas pārliecināti, ka šai kultūras institūcijai sākusies jauna ēra. ■

Trešais tēva dēls ir novecojis

Kā bibliotēkas nokļūva līdz tagadējam attīstības pakāpienam? Kurš finansēs nākamo soli?

2006. gada novembrī Latvijas valsts uzsāka daudzpusīgu un dārgu publisko bibliotēku tīkla modernizāciju, lai visas 874 iestādes pieslēgtu ātram internetam, aprīkotu ar 4000 datoriem, multifunkcionālām biroja iekārtām un jaunākajām programmatūrām, katru bibliotēkuru kvalificētu par konsultantu informācijas tehnoloģiju lietošanas jautājumos.

Projekta zīmolam izvēlējās simbolisku nosaukumu *Trešais tēva dēls (3TD)*. Tam bija jāpārliecina, ka bibliotēkas nav senilas iestādes, kuras krāj iespieddarbus, bet ir modernam cilvēkam vajadzīgas vietas, kur viņš piekļūst zināšanām un informācijai. Pārmaiņas notika pamatā par Billa un Melindas Geitsu fonda naudu (16,2 miljoni ASV dolāri). Gandrīz astoņus miljonus ASV dolāru ieguldīja B. Geitsa dibinātā kompānija *Microsoft*.

Saldus un Brocēnu novada bibliotēku modernizācija sākās dažus gadus agrāk — 2002. gadā Saldus rajona padome īstenoja datorizācijas projektu. Vēlāk valsts mūsu bibliotēku digitālo tīklu savienoja ar pārējām bibliotēkām, uz šīs sistēmas pamata īstenoja 3TD. Pēdējos gados īstenoti vēl divi projekti, lai noturētu bibliotēku tehnoloģisko līmeni. Šo attīstības vilni finansēja valsts, pašvaldība un starptautiska kompānija. Nav solīts, ka tās plāno segt arī nākamās pārmaiņas, par citiem finansētājiem ziņu nav.

Vai no 3TD palikuši vien veci datori? M. Lagzdons skaidro, ka investīcijas nav bijušas velīgas, — ir novecojusi projektā iegādāta tehnika, taču bibliotēkuru kvalifikācijas kursi turpina dot sabiedrisku labumu. Teorētiski visi prot lietot jaunākos digitālos rīkus un komunikācijas tehnoloģijas, turklāt zina ierādīt to lietošanu ikvienam interesantam. M. Lagzdons piebilst, ka Latvijas valsts e-pakalpojumi attīstās arī uz bibliotēku rēķina, jo bibliotēkara palīdzību lūdz tie, kam e-vidē jāziņo iestādēm par slimības lapu, gadā gūtiem ienākumiem un attaisnotiem izdevumiem, jāsaziņās ar valsts vai pašvaldības iestādēm, jāmaksā valsts nodevas un nodokļi.

No 3TD palicis arī stabils, ātrs bezmaksas internets un Wi-Fi katrā bibliotēkā (šobrīd 771). Valsts par to maksā aptuveni 400 000 eiro gadā. ■

MĀRTIŅŠ LAGZDONS bibliotēku nozarē strādā 16 gadu. Viņš vada Kursiņu bibliotēku-informācijas centru un Latvijas Bibliotēkuru biedrības Kurzemes nodaļu. Kopš 2017. gada strādā Latvijas Nacionālās bibliotēkas komisijā, kura pieņem bibliotēkuru kvalifikācijas eksāmenus.

FOTO — IEVA VILMANE

Tikt līdz arī laukos

Vai mazajās bibliotēkās ir moderni pakalpojumi?

Amerikāņi saka: modernā bibliotēkā ir vismaz trīs zonas. Vienā cilvēki pulcējas, lai bagātinātos no citu pieredzes un zināšanām, otrajā valda klusums, jo mūsdienu cilvēkam nepieciešama vieta, kur atgūties no aktīvas saziņas. Trešā zona aprīkota ar dažādiem instrumentiem, jo tur cilvēki ļaunas praktiskiem hobijiem.

Kursiņu bibliotēka-informācijas centrs apkalpo 260 cilvēku gadā — aptuveni 30% no visa pagasta sabiedrības (šāda proporcija vērojama visā Latvijā). Iepriekšējos modernizācijas projektos izveidotā datoru klasei būtu jāmaina funkcija, jo no sešiem datoriem laiku pa laikam vajadzīgi vien trīs. Pagaidām telpa kalpo arī par izstāžu zāli.

Pēdējo gadu pusotru M. Lagzdons ir neznāj — viņam jāraksta jauns bibliotēkas attīstības plāns, taču nav detalizētas informācijas par vietējo iedzīvotāju vajadzībām. "Brižiem pārņem izjūta, ka strādāju kaut kur garām kursistiņiem vajadzībām. Viņi izmanto bibliotēkas pakalpojumus, apmeklē pasākumus, taču, manuprāt, publika varētu būt lielāka. Būtu jāsaprot, kāpēc kāds atnāk reti vai nekad," skaidro M. Lagzdons.

Ir saprotams, ka nākamie modernizācijas projekti apstāsies reģionālās nozīmes bibliotēkās, jo tām ievērojami lielāks klientu loks, taču arī nomaļās vietās iespējama laikmetīga iestāde.

Nākotnes bibliotēkas ir kopienas tikšanās vietas. Laukos tās jau tagad tādas ir — Kalnos, Saldū un Brocēnos regulāri tiekas grāmatu lasītāji, bet Lutriņos — rokdarbnieki. Citās bibliotēkās periodiski pulcina jaunās māmiņas, seniorus, skolēnus un citas grupas.

Bibliotēkariem patīk kuldīdznieku dibinātā senioru un medijpratības skola, jo abas pierāda, ka bibliotēkām ir pa spēkam veikli reaģēt uz sabiedrības vajadzībām un piedāvāt aktuālas mūzizglītības programmas.

"Manuprāt, katrā bibliotēka joprojām būs digitālo prasmju klase, kurā ikviens varēs vērsties pēc padoma, kā lietot mūsdienu tehnoloģijas. Tiek ieviesti arvien jauni digitālie risinājumi, taču ne visi prot rīkoties ar datoru, viedtālruni, planšeti vai citu ekrānu," skaidro M. Lagzdons un izstāsta par rūgtu mācību, kādu guva briti. Viņi uzstājīgi mudināja cilvēkus iet uz bibliotēku, lai tur piekļūtu visam valsts e-pakalpojumu klāstam. Apmeklētība auga, darbinieki bija noslogoti, taču vairākas kultūras iestādes pārvērtās par klientu apkalpošanas centru.

Globāla tendence — bibliotēkās iekārto darbnīcas (tā dēvētās meistartarāpvietas), kurās ikviens interesents pilnveido savas praktiskās iemaņas un rada nekomerciālas lietas. "Piemēram, Latgales Centrālajā bibliotēkā izveidoja digitālo centru un to aprīkoja ar 3D printeri un dažādiem robotiem. Nedomāju, ka šādas ierīces vajadzīga katrā bibliotēkā, taču reģionālās nozīmes iestādēs tās lederas.

Dānijas pilsētā Orhūsā iepazīnu bibliotēku *Dock 1*, kurā piedāvāja ārstniecisko vingrošanu, šujmašīnu, urbjmašīnu un citu darbarīku nomu un vēl viss kaut

BIBLIOTĒKAS DARBĪBAS VIRZIENI uzskaitīti stendā, tas no vietas pie ieejas Kursiņu bibliotēka-informācijas centrā.

ko. Daudzfunkcionālitate ir laba, tomēr — vai jābūt robežai? Ja jā, tad — kur to novilkt? Strenču pusē nekuriens vidū uzleca jaunu eku bibliotēkai, tajā ir vieta arī frīzērim un ārstam. Ja koptenai šādi pakalpojumi vajadzīgi, tad kāpēc tos nesniegt? Latvijas Nacionālajā bibliotēkā ir klusuma telpa meditācijām — moderna bibliotēka piedāvā iespēju atslēgties no pasaules, jo mājās, darbā, pat uz ielas esam fiziski un digitāli vienoti," stāsta Kursiņu bibliotēkars.

Viņš seko līdzīgai nozares prognozēm, tomēr uzskata, ka bibliotēkas attīstības ceļu lielā mērā nosaka tās vadītāja darba spējas, aizrautība, redzesloks un interese. ■

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par projekta *Domā-darī!* saturu atbild SIA Saldus Zeme II.

Avots: Saldus Dzīve

Datums: 16-10-2020

Limbažos senioriem vērtīgs seminārs par medijpratību

Nesen Limbažu Galvenajā bibliotēkā (LGB) norisinājās Eiropas Parlamenta (EP) finansētā projekta *Ceļazīmes mediju lietošanā* seminārs. Tas notiek sadarbībā ar Latvijas Nacionālo un reģionālajām bibliotēkām. Semināra mērķis ir senioru un bibliotekāru medijpratības uzlabošana, turklāt todien šis cikls aizsākās – vispirms Valmierā, pēc tam Limbažos. Kopumā Latvijā paredzētas tikai septiņas šādas tikšanās. Ņemot vērā epidemioloģiskos ierobežojumus, LGB varēja pulcēties 50 interesentu. Starp tiem bija arī Alojas un Limbažu novada ļaudis, to skaitā bibliotekāri.

Visus jauki uzņēma LGB direktore Dzintra Dzene. Pēc tam interneta tiešsaistē no Briseles klātesošos uzrunāja šī projekta iniciatore, EP deputāte Dace Melbārde. – *Ceru, ka par jautājumiem, par ko dzirdēsiet turpinājumā, runāsi gan ar saviem vienaudžiem, gan bērniem un mazbērniem. Šobrīd ir tāds laikmets, ka saņemam informāciju no visdažādākajiem kanāliem – TV, radio, preses izdevumiem, e-pastiem, īsziņām... Katrs cilvēks savā ziņā var būt medijs un ietekmēt citus. Pasargāts no tā sabiedrībā nav neviens. Toties varam mācīties labāk pazīt šos manipulācijas mēģinājumus, –* uzsvēra D. Melbārde. Vēl viņa pieminēja sevišķi Covid-19 dēļ pasaulē aktuālo t.s. infodēmiju jeb melnīgas informācijas par to strauju izplatīšanos, tostarp caur dažādiem video. Mūsu ikdienā arvien vairāk ienāk digitālā vide, un, viņasprāt, ir svarīgi, lai arī senioriem tā nav sveša. – *Darbošanos tajā varētu salīdzināt ar satiksmi uz ielas. Jo labāk zinām noteikumus un ceļa zīmes, jo drošāk jūtamies, –* rezumēja deputāte.

Tikšanās centrālais notikums bija medijpratības ekspertes Klintas Ločmeles lekcija ar uzskatāmiem piemēriem par to, kā orientēties plašajā informācijas plūsmā un neiekrīst krāpnieku nagos. Vispirms viņa sanākušajiem vaicāja, kādus medijus tie lieto. Lielākoties tika nosaukti par uzticamiem uzskatāmi. Turpinājumā eksperte pievērsās maskētajai reklāmai. – *Tas ir apmaksāts saturs, ko reklāmdevēji speciāli ietērpuši tā, lai cilvēkiem rastos priekšstats, ka tas ir tāds pats, kā žurnālistu radīts materiāls. Bieži vien maziem burtniņiem kaut kur rakstā ir tomēr minēts, ka tas ir sponsorēts, –* skaidroja K. Ločmele. Viņa vērsa uzmanību uz to, ka žurnālistikā parasti atspoguļo dažādus skatījumus, nenostājoties viena konkrēta viedokļa pusē. Tāpat speciāliste aicināja ņemt vērā, ka interneta meklētājā parādītie augstāk izkār-

totie rezultāti ierasti ir tie, par kuriem iepriekš samaksāts. Pielāgotā reklāma savukārt nozīmē to, ka interneta algoritms, glabādams datus par mūsu iepriekšējām darbībām, arvien piedāvā jaunu saturu, kas it kā varētu interesēt. Bija arī iespēja visiem kopā noskatīties kāda kunga videostāstu par *iegrābšanās* pieredzi, pārkot tīmeklī zāles. K. Ločmele arī informēja par pazīmēm, kas interneta lapās varētu likties aizdomīgas. Piemēram, ļoti kļūdaini teksts, pozitīvas atsauksmes par kādu produktu no personām, kas, papētot sīkāk, izrādās, reāli nemaz neeksistē.

Uzmanīgām jābūt, ieklausoties tajā, ko par kādu noteiktu tēmu saka īsti cilvēki, kuri nav konkrētās jomas eksperti. Jāmācās arī dzirdēt atšķirīgas (neitrāls saturs) no komentāriem (subjektīvs viedoklis), sevišķi, ja nav izcelts, kas tieši tas ir. Tika pieminēta arī interneta vidē izplatītā *troļlošana* – bieži vien šie darboņi agresīvi komentē, diskusijas vidū pēkšņi *imet* citas tēmas jautājumus, aizstāv noteiktu pozīciju. Tie var būt arī kāda apmaksāti, lai tā rīkotos savtīgos nolūkos. Par jēdzienu *viltus ziņas* K. Ločmele teica, ka saturiski tās ir absolūts izdomājums. Kaut vai par indīgiem zirnējiem Latvijā, pēkšņam katastrofām utt. Šādos gadījumos viņa iesaka pārliecināties, vai uzticami mediji tobrīd vēsta par to pašu. Jo vairāk klikšķina uz šādām nepatiesām ziņām un attiecīgi nokļūst iesaistītajā mājaslapā, jo ieguvēji ir reklāmdevēji, kas aiz tā visa slēpjas. Pirms noticēt informācijai, jānovērtē arī portāla adrese. Krāpnieki dažkārt spekulē uz jau labi zināmām, pieliekot klāt, pieņemsim, vienu lieku burtu. Tāpat aizdomīgam jābūt, ieraugot tādas sensacionālus un emocionāli ietekmējošus virsrakstus kā *Nekad neticēsi, kas notika pēc tam!* vai *Šokējoši par šausminošo notikumu Cēsīs!*. Noslēdzot savu uzstāšanos, eksperte rosināja novērtēt profesionālu žurnālistu veikto darbu, iestāšanos par sabiedrības interesēm un lietot kvalitatīvus medijus.

Semināra pirmās daļas izskaņā apbalvoja iepriekš izsludinātā konkursa par me-

Vidrižu bibliotēkas vadītāja Aleta Kalniņa (no kreisās) un umurdziene Ilze Cīrulle ar iegūtajām balvām – laikraksta *Auseklis* gada abonementu projekta *Ceļazīmes mediju lietošanā* konkursā

dijpratību (kā izvērtē informācijas ticamību un kur nācies saskarties ar viltus ziņām) labāko iesūtīto darbu autore – umurdziene Ilze Cīrulle un Vidrižu bibliotēkas vadītāju Aletu Kalniņu (kopumā tajā bija seši dalībnieki). Viņas bija pilnīgāk raksturojušas dažādus medijpratības aspektus. Teiksim, atsauce uz padomju laiku, uzticēšanās reģionālajam laikrakstam un sabiedriskajiem medijiem. Norādīts, ka žurnālisti arī mēdz kļūdīties, bet neprecizitātes pēc tam izlabo. Bija arī atklāts, ka ne vienmēr ikdienas skrējienā izdodas paškritiski izvērtēt katru informāciju. Konkurss risinājās sadarbībā ar informatīvo atbalstītāju *Ausekli*, un arī balvā no D. Melbārdes abām tika laikraksta abonements 12 mēnešiem.

Pēc semināra seniori sprieda, ka teju katrs pazīst kādu, kurš uzķēries uz maldinošu informāciju. Pašiem arī nācies saskarties ar pielāgotām reklāmām, kas saistītas, piemēram, ar veselību. D. Melbārde vēlāk atzina – redzams, ka mūsdienu bibliotekāri labi pazīst savu kopienas un māk to iesaistīt dažādās aktivitātēs, arvien meklējot tai nepieciešamo un interesanto. Todien klātienē bija ieradies arī Sarmīte Pulste no EP deputātes Rīgas biroja.

Pasākuma otrajā daļā seniori neformālā un sirsnīgā gaisotnē baudīja etnomuzikoloģes Igetas Ozoliņas priekšnesumu, smēloties gara spēku no latviešu tautasdziesmām un arī paši uzdziedot.

Ilvas BIRZKOPES
teksts un foto

Avots: Auseklis

Datums: 06-10-2020